

Л.М. Пригуляк, канд. пед. наук, ст. викл. (КЗ «ХГПА»
Хар. обл. ради, Харків)

ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДНЗ – ЗАПОРУКА ЇХ ЯКІСНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Важливість ролі вихователя ДНЗ у суспільному розвитку зумовлюється тим, що галузь освіти є соціальним інститутом, через який проходить кожна людина на різних етапах життєдіяльності, починаючи з раннього віку. Саме завдяки навчально-виховній діяльності педагога реалізується політика держави у створенні інтелектуального та духовного потенціалу нації, розвиток вітчизняної науки, техніки і культури.

Становлення та формування національної системи освіти зумовлює потребу підготовки вихователя дошкільного навчального закладу нового покоління для всіх навчально-виховних систем, зокрема і для системи дошкільної освіти. У системі дошкільної освіти відбуваються зміни, пов'язані з оновленням її змісту, перебудовою взаємодії у системі педагог – дитина, появою різних типів дошкільних установ тощо. Інноваційні освітні напрями в системі суспільного дошкільного виховання й освіти потребують вихователя нового типу і висувають значні вимоги до його професійної компетентності. Нові умови існування освітнього середовища, що орієнтують на задоволення запитів конкретних споживачів освітніх послуг, зажадали від педагога підвищення професійної компетентності та індивідуальної мобільності.

Зміна освітньої парадигми від традиційної до особистісно орієнтованої, перехід освіти на європейські стандарти вимагають від вищої педагогічної школи досконалої підготовки майбутніх педагогів, зокрема працівників дошкільної освіти. Компетентність фахівця в галузі освіти об'єктивно набуває все більшої актуальності завдяки ускладненню і постійному розширенню соціального досвіду, сфери освітніх послуг, появі інноваційних типів дошкільних навчальних закладів, авторських педагогічних програм, проектів, технологій, виникненню різних форм презентації і переробки інформації, зростаючому рівню запитів соціуму.

При підготовці кадрів для дошкільних навчальних закладів метою всього навчального процесу має стати формування соціально

активного педагога з високими моральними установками, що володіє педагогічними знаннями й уміннями, готового реалізувати їх на практиці, тобто володіє професійною компетентністю.

Формування професійної компетентності вихователів у період їхнього навчання у ВНЗ має певні особливості. Серед них такі: залежність ставлення до навчання, якості засвоєння предметних знань і сформованості професійних умінь від мотивації навчальної діяльності; залежність типу взаємин майбутнього фахівця із суб'єктами професійної діяльності від реальних взаємин, що склалися у студента, з усіма учасниками освітнього процесу у вищому навчальному закладі; залежність процесу управління розвитком особистості під час навчання, що здійснюється у напрямі від зовнішньої форми до внутрішньої, від якості взаємодії з учасниками освітнього процесу; залежність ефективності навчання від домінуючих психічних станів: урівноважені є фундаментом адекватної, прогнозованої і зваженої поведінки, неврівноважені – основою виникнення психологічних новоутворень особистості.

Умовами успішного формування професійної компетентності є: формування світогляду та спрямованості особистості, на основі яких відбувається засвоєння студентами знань і умінь; розвиток професійних здібностей і значущих рис особистості в контексті набуття педагогічного досвіду; індивідуально-диференційований та особистісно зорієнтований підхід до студентів у освітньому процесі.

Отже, основними умовами розвитку професійної компетентності майбутніх вихователів ДНЗ є: психолого-педагогічні (здійснення діагностики розвитку студентів, система стимулювання мотивації навчання, наявність якісного професорсько-викладацького складу, визначення критеріїв компетентності, наявність відповідного діагностичного інструментарію, рефлексивно-оцінний етап кожного заняття); організаційні (семестрові графіки, складання розкладу занять, консультацій, проведення занять, заліків, іспитів, вироблення критеріїв визначення рівня компетентності); навчально-методичні (навчальний план, робочі програми дисциплін, інтеграція різних курсів, наявність навчально-методичного комплексу забезпечення дисциплін); технічні (наявність відповідного матеріально-технічного забезпечення);

Професійна компетентність не є сталою величиною. Процес формування професійної компетентності ніколи не завершується, а вдосконалюється постійно. Вона змінюється, а рівень та якість її можна оцінити лише в конкретних ситуаціях діяльності вихователя відповідно до умов навколишньої дійсності.